

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1842.

Svensk

No. 19.

Författnings-Samling.

(Utläses från Predikstolen.)

Kongl. Maj:ts Nådiga Stadga

angående Folk-undervisningen i Riket;

Gifwen Stockholms Slott den 18 Junii 1842.

Vi CARL JOHAN, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Göthes och Wendes Konung, göra weterligt: Sedan Wi, med affeende å behofwet af förbättrade anstalter för Folk-undervisningen i Riket, och med ledning af de från wederbörande i Rådet infordrade uppgifter rörande förhållandet med barna-undervisningen inom församlingarna, under den 1 Februarii 1840 till Rikets då församlade Ständer aflåtit Nådig Proposition, innefattande wiåa allmänna grunder för de till Folk-undervisningens befrämjande nödiga stadganden, jemte Nådig framställning om de för samma ändamål oundgängligen erforderliga anslag af allmänna medel; samt Rikets Ständer af sådan anledning under den 14 Junii påföljde år hos Os i underdånighet anmält ett af dem upprättadt förslag till Lag om Folk-undervisningen i Riket, med underdånig anhållan, att, efter pröfning deraf och i den mon detta förslag funnes antagligt, Os måtte täckas låta i enlighet dermed allmän Författning i ämnet utfärda, hwarjemte Rikets Ständer i underdånighet tillkännagifwit, hurusom de, dels till nödiga undervisnings-anstalter för Lärares bildande för folk-skolorna samt till stipendier åt elever wid

Nedm. Nohlgren

berörde bildnings-anstalter, dels ock till understöd för folkskole-lärarnes affö-
nande inom de församlingar, som deraf kunna finnas i behof, anwisat wisa
uppgifna årliga anslag: så och efter det Wäre Befallningshafwande och Dom-
Capitlen i Riket blifwit öfwer omförmäldte af Rikets Ständer i underdånighet
öfwerlemnade förslag hörde, hafwe Wi så wäl berörde förslag, som de der-
wid af wederbörande framställda erinringar, i Nådigt öfwerwägande tagit och,
med hufwudsakligt gillande af hwad Rikets Ständer i ämnet hemställt, fun-
nit för godt i Nåder påbjuda och stadga, som följer:

§. 1.

1:o. I hwarje stads-församling och hwarje socken på landet bör finnas
minst en, helst fast, skola med wederbörigen godkänd lärare: såsom undantag
härifrån, må dock twänne eller flera till samma pastorat hörande stads-försam-
lingar eller socknar på landet kunna sig om en skola förena, der en ringare
folkmängd och öfriga förhållanden en sådan förening påfalla.

2:o. Der medelöshet eller locala förhållanden hindra inrättandet af fast
skola, må tills widare barna-undervisningen besörjas i flyttbara skolor med
en eller flera behörigen godkände lärare. Sådana flyttbara skolor böra lika-
ledes inrättas der, uti ett widsträcktare pastorat, åtskilliga byar, hemman,
torp eller lägenheter äro från den fasta skolan så aflägsna, att hinder för des
begagnande för många af församlingens barn uppkommer.

3:o. Lärares anskaffande och folk-skolors inrättande bör sättas i werket
inom fem år ifrån denna Författnings utfärdande; kommande det att bero af
församlingarna helswa, i samråd med Skol-styrelserna, att bibehålla redan an-
tagne skol-lärare, dock med förbindelse för dem att bibringa de här nedan be-
stämda kunskaper.

W. G. M. M.

§. 2.

1:o. För hvarje skol-district, bestående antingen af en stadsförsamling eller socken på landet, med en eller flera skolor, eller af två eller flera stadsförsamlingar eller socknar, hvilka sig om en skola förenat, skall finnas en Skolstyrelse, hvilken utgöres af Ryrkoherden eller den Prestman, som hans ställe företräder, såsom Ordförande och ansvarig för det protocoll, som wid Styrelsens sammanträden föres, samt någre af församlingen walde, inom skol-districtet boende ledamöter. Af församlingarna må bero att wälja Skolstyrelsens ledamöter för beständ eller obestämd tid, samt att, med deras begifwande, återwälja de afgående.

2:o. Skolstyrelsen skall hafwa inseende öfwer alla inom districtet inrättade folkskolor, sorgfälligt wårda deras angelägenheter samt waka deröfwer, att undervisningen samwetsgrannt besörjes och flitigt begagnas.

3:o Skolstyrelsen uppgöre för de under dess uppsigt stående skolor ett reglemente, hwilket bör bestämma undervisningsmetoden, disciplinen och hwad mera till skolornas behöriga wård och förvaltning hörer. Detta reglemente skall dock alltid underställas wederbörande Dom-Capitels pröfning och godkännande, innan det må såsom gällande anses. Erforderliga jemfningar eller rättelser uti ett sålunda godkänt reglemente må liksåledes, enligt Skolstyrelsens förslag, kunna med Dom-Capitlets begifwande widtagas.

§. 3.

Hwarje skol-district åligger anskaffa och underhålla tjenliga rum för de folkskolor, som inom districtet finnas eller blifwa inrättade. I kostnaden härtill skola alla inom districtet boende deltaga, efter de grunder, som inom orten följias i fråga om kyrkobyggnad, så framt ej annorlunda derom öfwerenskommes; beroende det af församlingsboerne sjelfwe att, der fast skola inrättas, efter sig

företeende omständigheter bestämma dess läge, dock helst nära intill Ordförandens i Skol-styrelsen bostad, för att lätta hans uppsigt öfver skolan.

§. 4.

1:o. Wederbörsligen, enligt denna Författnings föreskrift, examinerad och antagen skol-lärare åtnjute i årlig lön minst sexton tunnor spannmål, hwaraf åtta tunnor erläggas in natura, hälften i råg och hälften i det eller de andra sädeslag, i hwilka krono-tionden inom orten utgår, men de öfriga åtta tunnorna alltid betalas med penningar till ett bestämdt belopp af Femtiotre R:de 16 sk. Banco.

2:o. Skol-läraren skall ock af församlingen förses med tjenlig bostad och nödigt bränsle. Afwenledes bör åt honom anskaffas sommarbete och vinterfoder för en ko, eller ock, der locala eller andra förhållanden sådant förhindra, minst wärdet af två tunnor spannmål af förenämnde sädeslag i ersättning lemnas.

3:o. Deputom bör, så widt sig göra låter, ett lämpligt jordland ställas till skol-lärarens disposition, dels till brukning för eget behof af jordfrukter, dels för att lemna tillfälle till undervisning i trädplantering och trädgårdskötsel.

4:o. För att bereda tillgång till lärarnes sålunda bestämda aflöning, bör, der ej andra medel härtill finnas, dels ett årligt bidrag af minst två och högst sex skillingar Banco af hwarje skattskyldig person i församlingarna utgöras, dels en afgift erläggas för hwarje barn, som begagnar folk-skolan, med undantag af dem, som åtnjuta understöd af fattigwården, eller hwilkas föräldrar för medellöshet erhålla afförtning å de årliga krono-utskylderna; dock ware det åt församlingarna sjelfwa öfwerlemnadt, att närmare bestämma nämnde bidrag och afgifter. Om dessa icke uppgå till det för skol-lärarnes aflöning erforderliga belopp, skall det åligga församlingarna att det som brister sammanskjuta, efter de i 2:dra Art. Bewillnings-förordningen bestämda grunder, så wida ej annan öfwerenskommelse härom träffas. Och skola alla dessa bidrag och af-

gifter uppbäras på sätt inom hvarje församling öfverenskommes, och inlevereras till församlingens skol-cassa, för att till ändamålet användas.

5:o. Derest någon församling är af fattigdom urständsat att sjelf till ofwännämnde minimi-belopp skol-läraren aflöna, må den genom wederbörande Landshöfding och Biskop till Kongl. Maj:t ingifwa underdånig ansökning om understöd af de till detta ändamål anslagna statsmedel; och kommer sådant understöd, sedan behofwet deraf blifwit af bemälda Embetsmyndigheter behörigen undersökt och witsordadt, att, i den mon tillgångarna medgifwa, i Nåder bewiljas; börande dock hvarje församling, som sökt och fått sig sådant understöd tillagdt, innan den får detsamma lyfta, hafwa wisat, att den gått i försättning om ett ändamålsenligt ordnande af sitt skolwerk.

6:o. De kostnader, hwilka för skolors underhållande och lärares aflönande åligga församlingarna, böra utgöras gemensamt af hvarje skol-district för alla inom districtet befintliga fasta och flyttbara skolor, så wida ej annorlunda derom öfverenskommes.

§. 5.

1:o. Så wäl i Hufwudstaden, som i hvarje Stifts-stad, bör af Dom-Capitlet beredas tillfälle för dem, som wilja egna sig åt folk-lärare-kallet, att i ett seminarium erhålla underwisning och öfning i de till detta fall hörande ämnen.

2:o. För hvarje sådant seminarium förordne Dom-Capitlet en dertill skicklig Föreståndare, hwilken bör handleda och underwisa blifwande skol-lärare, samt wid intagning och afgang dem förhöra; hwarjemte Dom-Capitlet bör åt skollärare-eleverne bereda tillfälle att erhålla underwisning i kyrkosång och enkel gymnastik, samt att uti någon folk-skola erhålla practisk bildning för skol-lärare-kallet. Dom-Capitlet äge att, på sätt lämpligast pröfwat, mellan dem, som hafwa befattning med skol-lärare-elevernes bildning, fördela det åt hvarje seminarium anwifade årliga anslag, eller att dessa befattningar hos en person förena, så wida

han till dem alla äger erforderlig skicklighet. Seminarii-Föreståndare åtnjute enkel presterlig tjänstårsberäkning, till uppmuntran för skicklige män att denna befattning emottaga.

3:o. Dom-Capitlet åligge att närmare bestämma hwad som rörer skol-lärare-elevernes ändamålsenliga bildning, i hänseende till undervisningstiden inom seminarium, pröfningar, m. m., samt att öfwer undervisningens behöriga gång föra en noggrann uppsigt.

4:o. Ingen må till elev i ett skol-lärare-seminarium antagas, som icke företett tillförlitligt betyg om god frejd och en anständig wandel, samt wid af Föreståndaren anställdt förhör befunnits kunna med färdighet läsa innantill Swenskt och Latinskt tryck, skrifwa, räkna quatuor species i hela tal, samt kunna utan till Luthers lilla Cateches med den antagna förklaringen och äga försvarlig kännedom af Bibliska Historien. Den, som finnes behäftad med något sådant kroppsligt fel, som gör honom till skol-lärare-kallet oskicklig, må ej till elev antagas.

5:o. Stipendier böra till ett belopp af dels 50 Riksdaler, dels 33 Riksdaler 16 sk. Banco, af Dom-Capitlet utdelas åt behöfwande och skicklige skol-lärare-elever för en tid af ett år, hwilken dock må ytterligare kunna med ett halft eller helt år förlängas; hwarwid iakttages, att, der behof och skicklighet äro lika, den elev till åtnjutande af stipendium må ega företräde, som af någon försämd församling blifwit till intagning i seminarium anmäld med wilkor att, efter genomgången läro-curs, anställas wid en inom samma församling beslutad eller inrättad folk-skola.

6:o. Den, som stipendium i seminarium åtnjutit, ware förbunden att, efter fulländad läro-curs, minst för 3:ne år antaga skol-lärare-befattning, då en sådan inom ett halft år efter hans afgang ifrån seminarium honom af wederbörande erbjudes; warande den, som brister i denna förbindelses uppsyllande, pligtig att återbetala de uppburna stipendii-medlen, hwilka i sådant fall komma att en annan seminarii-elev tilldelas.

§. 6.

1:o. Vid folk-skole-lärares antagande fästes i första rummet afseende å deras gudsfruktan och sedliga wandel. Derjemte skall hwar och en, som will anses behörig att söka lärare-besättning wid folk-skola, antingen han genomgått seminarium eller icke, så framt han icke företer fullständigt, före denna Författningens utfärdande afgifwet betyg om erforderlig insigt i alla nu föreskrifna ämnen ifrån Wexelunderwijsnings-Sällskapets i Stockholm inrättade Normal-Skola, hafwa aflagt prof, anställdt af seminarii Föreståndare, i närvaro af någon Dom-Capitlets ledamot, och, enligt deröfwer af Seminarii-föreståndaren utfärdadt och af nämnde Dom-Capitlets ledamot påtecknad betyg, äga full färdighet uti innanläsning, rätt- och wälskrifning, samt fullgiltig insigt och ådagalagd färdighet att underwisa i följande ämnen: Catechesen, Bibliska Historien, Physisk och Politisk Geographi i säker öfwerfigt, Fäderneslandets Historia och hufwuddragen af allmänna Historien, Räknekonsten, så wäl theoretiskt som practiskt, till och med sammansatt Regula de tri uti hela och brutna tal, allmänna begreppen af Geometri och Linear-teckning, samt Naturläran; äfwen som han bör äga kannedom af Wexelunderwijsnings-metoden, och skicklighet att underwisa uti enkel Gymnastik samt uti Kyrkosång, årminstone med begagnande af i sednare tider dertill uppfunna hjelpmedel; hwarförutan den, som söker för- enad skol-lärare och klofcare-beställning på landet, skall innehafwa den klofcare på landet ålagda kannedom och färdighet uti vaccination och åderlätning. I de betyg, hwilka wid afgången ifrån seminarium utfärdas, böra gradationerna af den examinerades ådagalagda skicklighet utmärkas med uttrycken: godkänd, med beröm godkänd och berömlig.

2:o. Vid tillsättandet af lärare i folk-skola försares sålunda, a:t, sedan ledigheten blifwit genom officiella Tidningen trenne gånger kungjord och de sökande inom septio dagar ifrån ledighetens första kungörande sina ansökningar till Skol-styrelsen ingifwit, denna på förslag uppförer trenne af de sökande i

den ordning de genom gudsfruktan, sedlighet, kunskaper och skicklighet att underwisa anses förtjente att komma i åtanke. I fall mindre än trenne competente sökande sig anmält, warde lika lång ansökningstid å nyo utsatt och kungjord, så wida ej skol-styrelsen och församlingen gemensamt förklara sig åtnöjas med wal mellan twänne sökande, eller med den, hwilken såsom ensam sökande sig anmält. Mellan de på förslag uppförde anställes derefter wal af församlingens i sockenstämma samlade röstägande ledamöter, hwarwid rösterna beräknas likasom wid klockarewal, och Ordförandens i Skol-styrelsen röst gäller lika som Ryrkoherdes wid klockarewal. Öfwer olagligheter, begångna wid förslags uppsättande eller wid wal af lärare, må beswär i Dom-Capitlet anföras inom den tid, som för beswärs anförande öfwer klockarewal iakttagas bör; och må Dom-Capitlets utslag kunna i wanlig ordning hos Kongl. Maj:t öfwerklagas. Förordnande för wederbörligen antagen lärare utfärdes af Skol-styrelsen, utan lösen.

3:o. Af Dom-Capitlets pröfning må bero, huruwida lärare-tjenst i folk-skola må med någon presterlig befattning förenas. Sådant förenig må dock ej tillåtas i andra fall, än då båda de förenade befattningarna kunna af en och samma person behörigen skötas.

4:o. Likaledes må, med Ryrkoherdens och församlingens bifall, lärare-befattning i folk-skola kunna med klockare-tjenst förenas; börande i sådant fall den, åt hwilken dessa förenade befattningar blifwit uppdragna, i första rummet egna sin tid och sina krafter åt skol-lärare-kallet, samt, så widt nödigt pröfwat, genom särskild, med Ryrkoherdens och församlingens samtycke utsedd persons biträde, uträtta förefallande, till klockare-befattningen hörande göromål. Den, som innehafwer de förenade skol-lärare- och klockare-tjensterna, uppbäre de för båda tjensterna anslagna löner oafkortade, så wida de ej tillsammansräknade öfwerstiga wärdet af 50 tunnor spannmål. Om åter båda lönerna tillsammans öfwerstiga detta belopp, må det stå församlingen fritt att å skol-lärare-lönen öfwerstötet afdraga.

afdraga. I båda fallen ware skol-läraren förbunden att sjelf sin medhjelpare i flockare-tjenstens bestridande aflöna.

§. 7.

De kunskaps-ämnen, hvilka enligt 6 §. 1 mom. fordras af den, som till lärare i folk-skola skall kunna antagas, utgöre ock föremål för undervisning i sådan skola. De skolbarn, hvilka af fattigdom hindras att undervisningen längre tid begagna, eller sakna erforderlig fattningsgåfwa att förwärfwa det fulla kunskapsmått, som undervisningen erbjuder, böra, då de lemna skolan, åtminstone hafwa inhemtat nödig kunskap i följande ämnen:

- a) ren och flytande innanläsning af Swenska språket, så Latinsk som Swensk stil;
- b) Religionskunskap och Biblisk Historia, till den grad, som erfordras för att kunna hos Presterskapet börja den egentliga Natwardsläsningen;
- c) Kyrkosång, med undantag för dem, som dertill sakna allt anlag;
- d) Skrifwa; och
- e) de fyra Räknesätten i hela tal.

Skol-styrelsen äge att bestämman den skillnad, som i hänseende till kunskapsfordringarna lämpligen må göras mellan gofvar och flickor.

§. 8.

1:o. Hwarje församling äge att i samråd med Skol-styrelsen bestämman den ålder, wid hwilken barnens skolgång bör taga sin början: dock bör denna ej uppskjutas längre än till slutet af det nionde året, men öppet lemnas hwarje barn, hvars föräldrar eller målsmän det åstunda, att före denna ålder sig af skol-undervisningen begagna.

2:o. På tider, som af Skol-styrelsen bestämmas, böra offentliga förhör med barnen i hwarje skola anställas, wid hwilkas slut lämpliga belöningar, så widt tillgångar dertill finnas, må tilldelas de barn, som genom flit, skicklighet och ett godt uppförande sig utmärkt.

3:o. Alla i skol-åldern warande barn böra i skolan sig inställa, med undantag endast af dem, som blifwit af föräldrar eller målsmän anmälda att underwisas hemma, eller wid något offentligt Lärowerk, eller i någon, på sätt här nedanföre stadgas, med wederbörlig tillåtelse inrättad enskild skola. De, som åtnjuta underwisning hemma, skola dock, antingen wid de allmänna skol-förhörren, eller wid särskilda af skol-läraren eller Presterskapet med dem anställda förhör, undergå pröfning, för att utröna, huruvida den underwisning, hwilken de hemma erhålla, i noggrannhet och omfattning någorlunda motsvarar den, som i skolan meddelas; börande, om ett annat förhållande besinnes äga rum, ordentlig skolgång dem åläggas.

4:o. De barn, hwilkas föräldrar eller målsmän icke äga tillgång att bekosta barnens kläder och underhåll wid skolan, böra genom Församlingens fattigwård härutinnan understödjas. Sådana barn, äfwen som de, hwilka antingen genom för långt afstånd, eller genom en oblid årstid, hindras att skolan alla dagar besöka, må, sedan de inhemtat färdighet uti innanläsning, äga frihet att blott en eller twänne gånger i hwarje wecka skolan bewista, likwäl endast under det förbehåll, att deras föräldrar eller målsmän gjort sig kände för sedlighet, skicklighet att uppfostra barnen och sorgfällig wård om deras underwisning. Hwarje husbonde skall tillse, att des tjenstehjons eller underhafwandes barn icke blifwa lemnade utan nödig underwisning.

5:o. I den händelse föräldrar eller målsmän skulle tredskas att efterkomma de föreskrifter, hwilka i afseende på barnens skolgångs-skyldighet blifwit meddelade, skola de tredskande undergå warningar af Presterskapet och, der ej sådant haft åsystad werkan, af Kyrko-Råd, eller annan Communal-Styrelse, så framt en sådan framdeles warder inrättad. Om dessa warningar förblifwa fruktlösa, må barnen kunna ifrån föräldrarna skiljas och till wårdande åt andra personer öfwerlemnas, samt kostnaden för barnens underhåll, jemte skol-afgifterna, hos föräldrarne eller målsmännen i laga ordning utmätas.

6:o. Ordföranden i Skol-styrelsen uppräta och meddele bemälde Styrelse tvåne gånger om året noggranna förteckningar å de barn inom Skol-districtet, hwilka under det senast förflutna halfwa året i Skol-åldern inträdt.

§. 9.

1:o. Skol-styrelsen äge att, i samråd med församlingen, bestämna de tider af året och de timmar å dagen, då undervisning, ware sig i fasta eller flyttbara skolor, skall meddelas, med iakttaget afseende å de förhållanden, som å en del orter kunna göra en mera widsträckt hemläsning nödig; äfwen som att utstaka de rotar, i hwilka församlingen, med afseende på undervisningen i flyttbara skolor, lämpligast må fördelas.

2:o. Lärarne i de flyttbara skolorna böra under den tid, som är bestämd till skolans hållande i en af Notarna, så widt sig göra låter, stundom besöka äfwen de öfriga, i den ordning Skol-styrelsen bestämmer, för att derstädes, wid utsatta förhör, kunna utröna, huruvida läsningen äfwen under deras frånwaro behörigen fortgått.

§. 10.

1:o. Presterskapet utöfwe en sorgfällig uppsigt i synnerhet öfwer Religions-undervisningen i folk-skolorna. Församlingens Lärare skola fördensfull, så wäl i de fasta som flyttbara skolorna, flitigt och så ofta deras öfriga embets-åligganden medgifwa, sig insinna, efterhöra och undersöka huru detta skolans wigtigste kunskapsämne af skol-läraren bibringas, gifwa honom, der det tarfwas, upplysningar och råd, samt sjelfwe genom undervisning, förklaring och tillämpning göra de heliga lärorna lefwande i barnasinnets.

2:o. För underhållandet af de i skolan förwärfwade kunskaper och synnerligen för befrämjandet af en sann christelig bildning, bör, helst under den tid af året, då ledighet ifrån skolan gifwes, skol-läraren, under inseende och med biträde,

der så ske kan, af församlingens Presterskap, på Söndagarne meddela undervisning och anställa förhör med den ungdom, som utgått från skolan. För samma ändamål åligge det ock Presterskapet att uppmuntra till inrättande och begagnande af Sockenbibliothek, samt att dertill tjenliga böcker föreslå.

§. 11.

1:o. Skulle någon skol-lärare befinnas oficklig till förrättande af sin tjenst, eller ådagalägga ett sådant uppförande, att han ej bör såsom lärare längre behållas, må Skol-styrelsen äga att, efter föregången, i Skol-styrelsens protocollo inragen, men fruktlös befunnen warning, honom ifrån des befattning såsom skol-lärare och dermed följande lön skilja, samt denna widtagna åtgärd hos församlingen anmäla.

2:o. Då skol-lärare, som sin tjenst oförwitligt förestått, genom ålderdom eller sjuklighet är urståndfatt att den ytterligare bestrida och af detta skäl måste endtledigas, må det bero af församlingens och Skol-styrelsens pröfning att, i mon af hans behof och af den längre eller kortare tid han tjenstgjort, större eller mindre del af den utaf församlingen anslagna lönen såsom pension honom tilldela.

§. 12.

1:o. Önskar någon inrätta enskild skola till undervisnings meddelande åt dem, som deraf wilja sig begagna, göre anmälan derom hos districtets Skol-styrelse, hwilken icke äger förwägra skolans inrättande, så framt personen är wälfrejdad och befinnes äga den ficklighet, som för undervisnings meddelande erfordras; börande dock en sådan skola, hwad undervisning och ordning angår, stå under Skol-styrelsens inseende.

2:o. Skolor, som på enskildes bekostnad äro eller framdeles kunna blifwa inrättade, ware äfwen under Skol-styrelsens uppsigt; dock må ej någon rubbning äga

rum i de wilkor, som wid deras stiftelse äro föreskrifna. Skol-styrelsen ware likwäl obetaget, att i afseende på dessa skolors inrättning eller förvaltning widtaga sådana, emot stiftarens bestämda föreskrift icke stridande, jemkningar eller förändringar, hwilka kunna pröfwas lämpliga för undervisningens ändamålsenliga ordnande, i enlighet med hwad i denna Författning finnes stadgadt.

§. 13.

1:o. Biskopen och Dom-Capitlet i hwarje Stift åligge att, i förening med den dem i allmänhet anförtrodda wården om Undervisnings-werken, föra en sorgfällig uppsigt öfwer anstalterna för folk-undervisningen samt waka öfwer deras ledning och utweckling till uppnående af deras wigtiga bestämmelse.

2:o. Hwarje Skol-styrelse ingifwe årligen till Dom-Capitlet berättelse om förhållandet med folk-undervisnings-anstalterna inom Skol-districtet; och åligge det Dom-Capitlet att, med ledning af dessa berättelser, hwart tredje år till Kongl. Majt insända underdånigt utlåtande öfwer folk-undervisningens tillstånd inom Stiftet, med alla till upplysning derom ländande uppgifter.

§. 14.

Skulle å en eller annan ort särskilda hinder möta för tillämpningen af de föreskrifter, som i denna Författning finnas meddelade, må dessa hinder underställas wederbörande Dom-Capitel, som, derest det anser undantag från de gifna föreskrifterna af omständigheterna påkallas, äger att derom hos Kongl. Majt göra underdånig anmälan.

Slutligen wilje Wi härmed i Näder uppmana Wåre trogne undersätare, att med nit och beredwillighet befrämja verkställigheten af detta Wårt allmänna Påbud och ernåendet af det dermed åsyftade wigtiga ändamål, det uppwezande

slägters danande till Christelige och gagnelige samhälls-medlemmar, dertill Wi och i främsta rummet räkne på en omsorgsfull medverkan af Rikets Presterskap. Det alle, som wederbör, hafwe sig hörsammeligen att esterrätta. Till yttermera wisso hafwe Wi detta med Egen hand underskrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholms Slott den 18 Junii 1842.

CARL JOHAN.

(L. S.)

S. GRUBBE.

Till Kammar-Collegium, angående ändring af den för Collegium under den 16 Februarii 1838 utfärdade Instruction, i afseende på competence till sökande af Registrators- och Actuarie-tjensterne dersädes.

CARL JOHAN &c. &c. Wår ynnest &c. Uti en till Dß ställd skrift har Kammar-skrifwaren i Edert Archivi-Contor Bror Arwid Hägg, underdånigst anhållit, att, sedan S den 13 Augusti förlidet år förordnat sökanden, att under handläggningen af det emot afwekne Actuarien W. G. Porat anställda åtal för uppbörds brist och tjenste-försummelse, Actuarie-tjensten hos Eder tills vidare förrätta, men sökanden, enär Actuarie-Contoret, enligt Wår nådiga Instruction för Eder af den 16 Februarii 1838, hörer under Edert Cansli, och sökanden deremot wore hos Eder anställd å den Kamerala- eller Contors-sidan, föreställde sig möjligheten deraf, att wid Actuarie-tjenstens inträffande ledighet, hans competence till densamma sökande kunde underkännas, Dß tacktes, i anseende härtill och med hänfigt till

Actuarie-göromålets särskilda beskaffenhet, såsom förnämligast förutsättande ordningsfinne, noggrannhet och pålitlighet hos tjänstens innehafvare, i nåder förklara, att wunnet inträde, ware sig uti Edert Cansli eller i någordera af de under Eder lydande Advocat-Fiscals- samt Provins- och Archivi-Contoren, må medföra rättighet att söka inträde eller befordran inom Actuarie-Contoret, eller ock att, derest sådant ej kunde i nåder bewiljas, Wi, med afseende å sökandens långwariga och oförwitliga tjenstgöring hos Eder, hwarunder han Actuarie-tjensten särskilda gånger förestått, liksom han densamma ännu för närwarande bestrider, wätte af gunst och nåd tillerkänna honom competence till samma syftas sökande, när den framdeles kan till återbesättande blifwa ledig, utan hwilken förmån sökanden, wid uppnädd 45 års ålder och efter 20 års hos Eder tillryggalagd tjenstetid, derom han bifogat Edert för honom utfärdade fördelaktiga intyg, skulle safna all utsigte till någon befordran inom werket.

Uppå härå erhållen nådig Remiss hafwen J under den 17 December förlibet år inkommit med underdånigt utlåtande, derwid J, hwad först angår Häggs gjorda underdåniga anhållan, att wunnet inträde hos Eder, ware sig på Contors- eller Cansli-sidan, må medföra rättighet att söka befordran till Actuarie-befattningen inom Edert Embetswerk, underdånigt yttrat, att af Wär för Eder den 16 Februarii 1838 utfärdade nådiga Instruction, innehållande, dels i 1 §., att under Cansliet höra ett Registrators-Contor med en Registrator samt ett Actuarie-Contor med en Actuarie, och dels i 23 §., att Secreteraren är förman för Cansliet med derunder hörande Registrators- och Actuarie-Contor och åligger i sådan egenkap hålla allmän tillsyn deraf, att de Cansliet och nämnde Contor tillhörande göromål behörigen fullgöras, efter Edert förmenande följde, att nyssnämnde twänne Contor utgöra en del af Cansliet, för inträde hwaruti och följaktligen befordran till de derunder hörande tjenester andra specimina och præstanda äro förefrisne, än som erfordras för att kunna antagas och anställas till tjenstgöring inom Provins- eller Archivi-Contoren; kunnande J dock icke undgå att inse den stora olifhet i afseende på göromålets beskaffenhet, som förefinnes wid Registrators- och Actuarie-befattningarne, der pålitlighet och ordningsfinne egentligen wore af nöden för besannas noggranna stötande, emot öfrige Cansli-tjenster, hwarmed skyldighet att föra protokollet och uppsätta deraf utgående expeditioner wore eller kunde blifwa förenad: och hafwen J, på grund häraf, underdånigt hemställt om icke Dß täcktes i nåder förklara, att ofwananförde stadganden i Eder Instruction icke må anses innefatta hinder för Edra tjenstemän, ware sig från Cansli- eller Contors-sidan, att, wid inträffande ledighet af Registrators-

och Actuarie-tjensterna, såsom sökande dertill sig anmäla och kunna, efter ägande förtjenster, af Eder befordras.

För den händelse åter, att wi ej skulle finna skäl till denna Eder underdåniga framställning lemna nådigt bifall, hafwen J, med afseende å Häggs långvariga tjenstetid inom Edert Embetswerk, derunder han gjort sig känd för utmärkt stadga, slit och pålitlighet jemte ett hedrande uppförande i öfrigt, eller just de egenskaper, som wäsendtligast fordras för Actuarie-tjenstens ordentliga handhafwande och utöfning, ansett Eder böra med Edert underdåniga förord undersödjå Häggs i sednare alternativet gjorda underdåniga anhållan, att, ehuru han icke wid något Universitet undergått examen för winnande af competence till tjenster inom Edert Cansli, Dß täcktes af gunst och nåd förklara honom vara competent att söka och erhålla befordran till ifrågawarande Actuarie-tjenst, hwilken efter Edert förordnande af honom för närwarande berömmwärdt och till Edert fullkomliga nöje blefwe besidd.

Wid pröfningen af detta ärende hafwe Wi, med afseende å hwad J underdånigst anført, funnit skäligt i nåder samtycka till den förändring i Wår under den 16 Februarii 1838 för Eder utfärdade Instruction, att Edre tjenstemän, ware sig från Cansli- eller Contors- sidan må äga rättighet att, wid inträffande ledighet af Registrators- och Actuarie-tjensterne, såsom sökande dertill sig anmäla och kunna efter förtjenst af Eder befordras; wid hwilket förhållande den af Kammarfriskwaren Hägg för sig enskildt gjorda ansöfning om en dylik competence förfaller.

Meddelande Eder detta till swar samt egen och wederbörandes underdåniga esterrättelse befalle wi &c. Stockholms Slott den 2 Februarii 1842.

CARL JOHAN.

S. A. Munthe.

No 19. 2 ark, utgifwet i Stockholm den 23 Juli 1842.

ELDKRONS, P. A. Norstedt & Söner, Kongl. Boktryckare.